

Korenite spremembe

Zvezni izvršni svet je dne 6. 6. objavil 30% devalvacijo dinarja in zamrznitev cen vsem proizvodom in storitvam. To so prvi ukrepi ekonomske stabilizacije, sledili pa so še novi v juniju, še več pa se jih pripravlja v drugem polletju letošnjega leta in v prihodnjem letu, posebno taki, ki jih bo potrebno vnesti v novi srednjeročni program za obdobje 1981—1985.

Take ukrepe smo v Jugoslaviji morali sprejeti in z njimi spremeniti gospodarska gibanja v zadnjih nekaj letih, v katerih je bila ena od osnovnih značilnosti sorazmerno močno vzpodbujanje domačega povpraševanja, razmeroma dinamična rast družbenega proizvoda, ki se je gibal med 6 in 7% letno, tako da je skoraj vso proizvodnjo v celoti absorbiralo domače tržišče. Izvoz je po svojem realnem obsegu ostal isti, uvoz pa je zelo hitro naraščal. Taka gibanja so vlekla za seboj tudi veliko zadolževanje v tujini, ki nas je pripeljalo do velikega deficita v plačilni bilanci s tujino, prevelike zunanje zadolženosti in uvozne odvisnosti pri reprodukcijskih materialih ter črpanja tuje akumulacije.

Zaradi takega stanja je bilo že v letošnji resoluciji o uredničenju družbenega plana Jugoslavije sprejeto, da je potrebno zadolženost in deficit zmanjšati na razumno mejo.

Ekonomska stabilizacija v letošnjem letu in za prihodnje srednjeročne obdobje je boj za stabilnost jugoslovanske ekonomije in hkrati tudi boj za ohranitev naših vrednot, naše samostojnosti in našega samoupravljanja. To mora dodati celotni kampaniji poudarjeno resnost, zaupanje, samozavest in izrazitejšo odgovornost vseh subjektov.

Bistvo predlaganih ukrepov:

— Sprememba tečaja dinarja za 30% s tem, da se spremenijo tudi izvozne stimulacije in uvozne dajatve tako, da se poveča konkurenčna sposobnost izvoznega gospodarstva za približno 20%. S tem naj bi se zagotovila povečana rast izvoza v primerjavi z letom 1979 za 35%.

— OD v gospodarstvu naj bi rasli še za 2% počasneje, v negospodarstvu pa za 3%, kot je bilo predvideno z resolucijo.

— Zaradi zmanjšanja obsega investicij naj bi se selektivno povečale minimalne stopnje amortizacije, spremenili predpisi o garancijskem potencialu bank, pospeševala stanovanjska izgradnja ter na novo uvedlo obvezno evidentiranje investicij.

— Predvidena je določitev novih cen za vse proizvode in storitve v skladu z načelom, da vsak subjekt prevzame nase del devalvacije. ZIS bo pripravil in predložil zvezni skupščini predlog sprememb in dopolnitev dogovora o izvajanju letošnje politike cen. Pričakovati je, da se bodo sprejeli radikalnejši ukrepi za počasnejšo rast cen, da bi se učinki spremembe tečaja dinarja izčrpali čimpozneje. Pri spreminjanju cen bo potrebno paziti na to, da se s spremembo tečaja dinarja omogoči povečanje prihodka z izvozom in da se za toliko manj povečajo cene na domačem trgu.

— Povečanje materialnega in dohodkovnega interesa za izvoz mora postati v prihodnosti osnovni generator rasti proizvodnje, podražitev uvoza pa bo poslabšala preskrbljenost z reprodukcijskim materialom, kar bo lahko ponekod vplivalo tudi na upadanje proizvodnje. Smatramo, da bo lesna industrija imela relativno ugodnejše možnosti kot do sedaj.

Če ocenimo učinek devalvacije v naši DO, ugotavljamo, da bo ta učinek pozitiven za okrog 15 milijonov din, vendar pa v veliki odvisnosti od cen na domačem trgu.

Ocenjujemo, da bo v drugem polletju prišlo do razmeroma hitrega upadanja rasti proizvodnje, prvenstveno zaradi slabše preskrbljenosti z repromaterialom iz uvoza, kakor tudi zaradi manjših možnosti prodaje na domačem trgu

zaradi omejevanja in zmanjševanja investicij in manjše kupne moči prebivalstva.

Takoj po objavljeni devalvaciji in drugih ukrepih ekonomske stabilizacije smo analizirali na kolegiju stanje v naši DO, izdelali grobi preračun učinka spremenjenega tečaja dinarja po artiklih, TO in skupno za DO na nabavni in prodajni strani, primerjali nove predvidene rezultate v izvozu z notranjim trgom, analizirali nabavni trg in ustavili dobavo eksotičnega žag. lesa za proizvodnjo vhodnih in garažnih vrat zaradi previsokih cen, imenovali posebno operativno skupino pod vodstvom direktorja DO, ki naj takoj po sprejetju oz. uveljavitvi posameznih ukrepov, analizira stanje in po potrebi predlaga samoupravnim organom sprejem ukrepov oz. sprememb v nabavni, proizvodni in prodajni politiki, pripravi analizo in predlog sprememb planskih in internih cen in eventuelno oceno prevrednotenja zalog, da promet blaga med TO opravljamo v naprej v skladu s sprejetim planom.

Reševanje sedanjih problemov terja torej odgovorno ravnanje slehernega v družbi, s polno politično odgovornostjo nas vseh, da z boljšim delom pripomoremo k hitrejši sanaciji problemov.

—jt

Slovenski praznik — Dan vstaje

»KIJ ME, ŽIVLJENJE, KIJ!
ČE SEM KREMEN,
SE RAZISKRIM,
ČE JEKLO, BOM PEL,
ČE STEKLO — NAJ SE
ZDROBIM!«
(Oton Župančič — Geslo)

22. julij 1941 je v naši zgodovini posebej pomemben datum. Takrat se je slovenski narod množično začel upirati okupatorjem. Fašistične sile so v svojih velikih načrtih želele našo domovino urediti po svoje, saj je Hitler dejal vojakom: Naredite mi to deželo nemško!

Toda noben ukrep ni mogel znesti in uničiti naprednega komunističnega gibanja, v narodu je rasla nacionalna zavest. Ljudje so nosili polno odgovornost in občutili so vso težo narodnoosvobodilnega boja. Trdna volja — dokončno zmagati, jih je vodila skozi borbe do junaških zmag. Storili so največ: izpolnili so domovinsko dolžnost, odgovornost so nosili do domače zemlje in naroda.

Obrnimo list zgodovine v poletje 1941. leta, v začetno leto vojne na gorenjskem področju.

Do prve polovice julija tega leta so nastale v okolici Kamnika in med Šmarno goro ilegalne partizanske skupine, pripravljati se je začela vstaja v Kamniškem področju. V tem času je pri Tacnu počila prva

partizanska puška — 22. julija. Konec julija so pri Kamniku partizani izvedli prve sabotažne akcije.

V sredini meseca avgusta tega leta se je na Rašici zbralo 52 partizanov - borcev. Le-ti so ustanovili Kamniški bataljon, ki se je razdelil v štiri čete. Vstaja se je širila kljub pootrenim fašističnim ukrepom. Na Gorenjskem se je 1941. leta ustanovil tudi Cankarjev bataljon, posebno se je izkazal v zmagi nad Nemci na Mladem vrhu. V začetku decembra me-

seca istega leta so se borci, imenovani Cankarjevci prebili do Dražgoš. Gotovo vsakdo ve za znamenito legendarno dražgoško bitko, katero obnavljajo v filmski zgodbi prav letošnje poletje delavci Viba filma iz Ljubljane. Tri dni so potekali ostri boji, vendar partizani kljub umiku le niso bili premagani, uničeni.

Nemci so zaman upali, da bo Hitler kdaj priključil Štajersko in Gorenjsko k nemškemu rajhu.

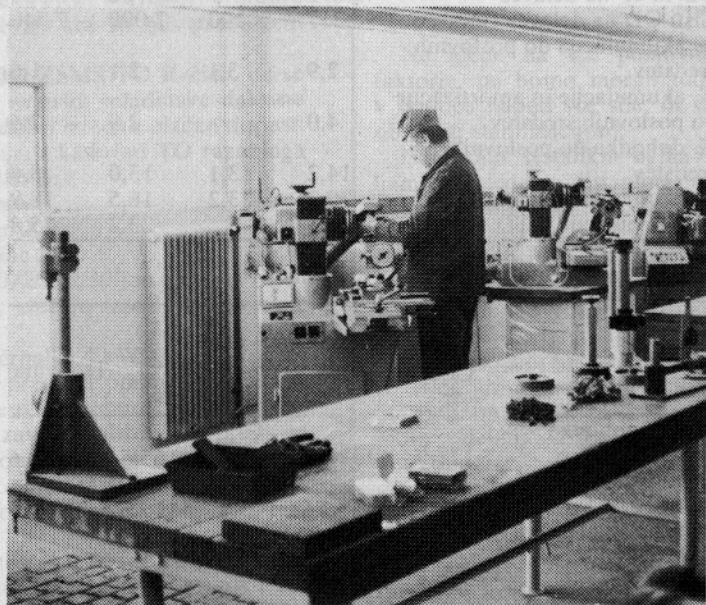
V letu 1941 se je na Štajerskem formirala Pohorska četa, v avgustu pa Štajerski bataljon.

Slovenski narod je v tem letu še posebej imel močno oporo v Osvobodilni fronti, ki je povezovala v enotnosti ves narod.

Letošnje leto je petintrideseto leto, ko živimo v miru, bratstvu in svobodi. Niso bile zaman vstaje in upori, borbe in ofenzive borcev vsega naroda in narodnosti v Jugoslaviji. Še več: zgrajena je bila nova Jugoslavija pod vodstvom KPJ in predsednika Tita. Gradili bomo naprej našo samoupravno družbeno pot. Prihodnost ne sme biti temna! Ravnajmo se po Titovih besedah in spodbudah! Tovariš Tito je večkrat v svoji skromnosti dejal, da je uspeh v zmagah dosegel ves narod. Naš narod pa mora ostati enoten in nikdar se ne sme vdati tujim gospodarjem.

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda pa poudarimo tudi pomen krepite vse sil splošnega ljudskega odpora ter družbene samozaščite, da bomo naprej ohranjali mir in svobodo, pridobljeno v letih NOB.

Vesna

Brusilnica v TO Rečica
Brušenje rezil je vse zahtevnejše. Zato je tega treba posodobiti in opravljati v zato primernih prostorih. (foto Ažman)

Naše čestitke ob Prazniku vstaje

Uredniški odbor

Obisk članov CK ZKS

Pred sejo CK ZKS so posamezne delovne skupine, sestavljene iz članov CK obiskovale večje delovne organizacije v Sloveniji, z namenom, da čim bolj spoznajo probleme, s katerimi se srečujemo v delovnih sredinah.

V petek, 13. 6. 1980 so člani CK ZKS in vodstvo OK ZKS (tov. Ogrin, Malovašič, Tušar,

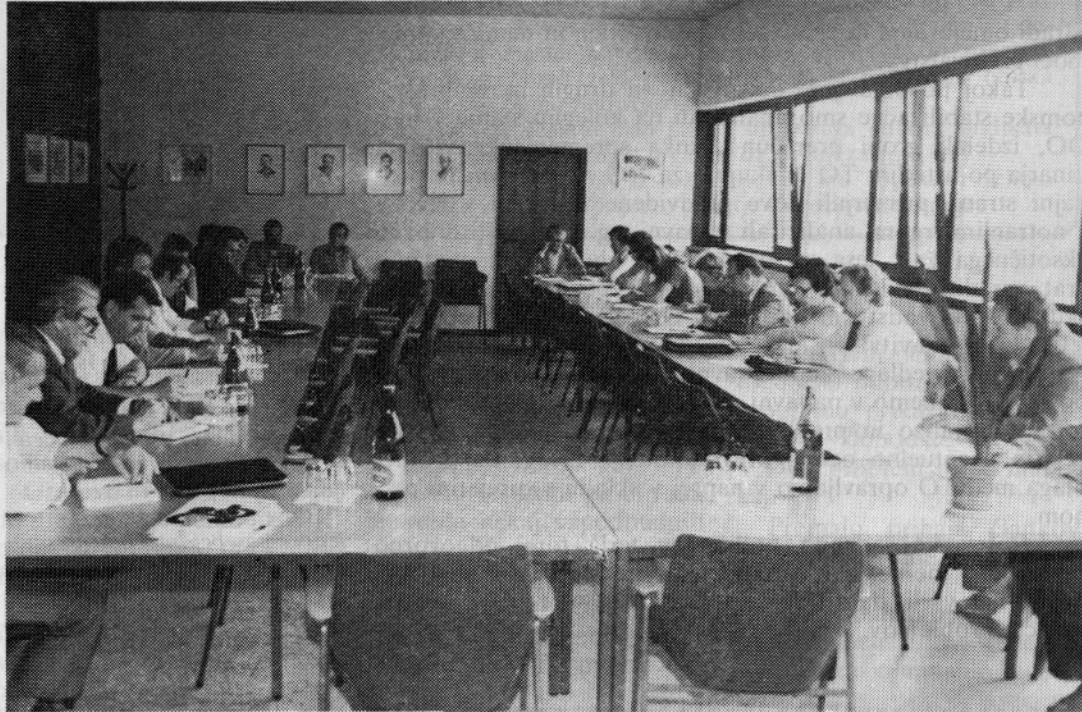
Vidic Mira, Vidic Vlasta in Birk) obiskali DO GG Bled ter GLG Bled. Popoldne istega dne (potem, ko so si ogledali mehanizirano skladišče v Boh. Bistrici) pa smo se sestali v mali sejni dvorani Doma Joža Ažmana. Iz naše DO so bili prisotni sekretarji in po en član ZK iz vsake OO, predsednik konference sindikata in poslovodni organi.

Z uvodno razpravo smo gostom predstavili našo DO. Kasneje smo se pogovarjali predvsem o stabilizacijskih prizadevanjih, gospodarjenju, delovanju delegacij in samoupravnih organov ter delovanju članov ZK, s posebnim poudarkom na aktivnosti in izobraževanju komunistov naše DO. Z obojestransko željo, da bi še več pripomogli k stabilizaciji našega gospodarstva kot tudi, da bi še okrepili vlogo ZK v združenem delu, smo se pozno popoldne poslovili. **DP**

merjavi s povprečjem celega leta 1979 pa možna rast osebnih dohodkov v letu 1980 ni prekoračena.

Pri sprejemanju plana za 1980 smo se odločili, da resolucijsko določilo o gibanju OD

v primerjavi z dohodkom izvajamo za delovno organizacijo v celoti, da na ta način lahko uveljavimo obstoječi način nagrajevanja in razporejanja dohodka. Podatek za DO v celoti je sledeči:

Posvet s člani CK ZKS (foto Kraigher)

Primerjava rezultatov po periodičnem obračunu 31.3.1980

	LIP	SOZD GLG industrija	pretežna lesna dej. SRS	gospodarstvo SRS
Indeks dohodka 1980:1979	156,1	143	136,8	133,5
Indeks OD 1980:1979	142,6	131	123,6	124,7
% zaostajanja rasti OD do rasti dohodka	24,1	27,9	33,9	26,3
Dohodek na delavca	83.418	83.245	62.638	68.584
ČD na delavca	54.400	57.451	43.513	48.403
OD in SP na delavca	42.893	40.377	35.768	38.522
Čisti OD na delavca (mesečno)	8.357	8.100	7.099	7.740
% akumulacija do poslovnih sredstev	2,9	3,1	2,1	1,6
% akumulacije in amortizacije do poslovnih sredstev	4,0		2,9	2,6
% akumulacije v dohodku	14,2	13,1	13,0	8,6
% akumulacije v ČD	20,7	23,2	16,5	18,9
% akumulacije v ČD	31,8		23,2	25,8

podatki za temeljne organizacije LIP Bled:

	Tomaž Godec	Rečica	Mojstrana	Podnart	Trgovina
Indeks dohodka 1980:1979	172,9	142,5	105,3	165,5	208,6
Indeks OD 1980:1979	139,7	141,5	143,5	149,6	151,5
% zaostajanja rasti OD do rasti dohodka	45,5	2,4	—	24,3	52,6
Dohodek na delavca	75.968	97.382	73.596	80.049	138.080
ČD na delavca	49.601	62.029	48.211	46.768	77.240
OD in SP na delavca	40.556	43.340	40.193	38.134	48.840
Čisti OD na delavca (mesečno)	8.116	7.905	8.456	7.650	8.920
% akumulacije do poslovnih sredstev	2,8	3,8	2,4	2,4	1,6
% akumulacije in amortizacije do poslovnih sredstev	4,0	4,9	3,2	3,4	1,8
% akumulacije v dohodku	18,9	26,8	16,5	18,7	23,7
% akumulacije v ČD	28,9	42,0	25,3	32,0	42,4

Poslovni rezultat, ki ga je dosegla naša delovna organizacija v razmerju do povprečja industrije v SOZD GLG, do lesne dejavnosti Slovenije in gospodarstva Slovenije kaže, da smo v prvem četrtletju 1980 dobro gospodarili. V naši delovni organizaciji je dosežen večji porast dohodka v primerjavi s prvim četrtletjem 1979 kot drugod; pa tudi doseženi rezultati so ugodnejši kot drugod, razen v primerjavi z industrijo SOZD GLG, kjer je rezultat približno enak.

Zaradi resolucijskega določila, da morajo osebni dohodki naraščati za 25% počasneje kot dohodek, oziroma je zaostajanje osebnih dohodkov do rasti dohodka lahko večje ali manjše od 25% zaradi vpliva povprečja osebnih dohodkov v preteklem letu in deležu izvoza v realizaciji, je na prvem mestu v preglednici podatkov prikazana rast dohodka in rast osebnih dohodkov v primerjavi z letom 1979. Podatek izkazuje, da so drugod osebni dohodki bolj zaostajali za rastjo dohodka kot v naši delovni organizaciji, vendar pa ostali podatki o doseženem dohodku in akumulaciji kažejo, da je LIP Bled kljub temu sorazmerno več razporedil v akumulacijo kot drugi, razen industrija SOZD GLG, saj je v naši DO razporejeno za akumulacijo 20,7% dohodka, v lesni dejavnosti SRS 16,5%, v povprečju gospodarstva SRS 18,9%, v SOZD GLG pa 23,2%.

Dejanska rast osebnih dohodkov v primerjavi z možno rastjo po resoluciji izkazuje, da smo možno rast osebnih dohodkov prekoračili, če primerjamo rezultat prvega četrtletja 1980 s prvim četrtletjem 1979, v pri-

merjavi s povprečjem celega leta 1979 pa možna rast osebnih dohodkov v letu 1980 ni prekoračena. Pri sprejemanju plana za 1980 smo se odločili, da resolucijsko določilo o gibanju OD

v primerjavi z dohodkom izvajamo za delovno organizacijo v celoti, da na ta način lahko uveljavimo obstoječi način nagrajevanja in razporejanja dohodka. Podatek za DO v celoti je sledeči:

	v primerjavi do 31. 3. 1979	v primerjavi do povprečja 1979
Doseženi dohodek 1979	55.266.352	73.935.750
Doseženi dohodek 1980	86.253.673	86.253.673
Rast dohodka v 1980	56,1%	16,7%
Možna rast osebnih dohodkov	32,4%	14,9%
Dejanska rast osebnih dohodkov	42,6%	14,0%

	LIP Bled	Gospodarstvo SRS
Dohodek na delavca	83.418	68.584
Indeks 1980:1979	151,7	130,1
Osebni dohodek na delavca	8.357	7.740
Indeks 1980:1979	145,2	122,2

Povprečni čisti osebni dohodek na delavca je v naši delovni organizaciji razmeroma ugoden in se je tudi močno povečal v razmerju do prvega četrtletja 1979. V prvem četrtletju 1979 je bil povprečni mesečni čisti osebni dohodek še manjši kot v gospodarstvu Slo-

venije, v prvem četrtletju 1980 pa že večji. Vendar je večji osebni dohodek dosežen zaradi dohodka, ki je v naši DO večji kot v gospodarstvu Slovenije in je v razmerju do leta 1979 tudi hitreje naraščal kot v gospodarstvu.

Lipnik

Konec lagodnega obnašanja

Spričo gospodarskega položaja v svetu in doma smo soočeni z vso težo problemov, ki jih moramo obvladati, zlasti v pogledu primanjkljaja plačilne bilance, inflacije cen in oskrbe reprodukcije in trga, zlasti pa z dejstvom, da se moramo znebiti utvare, da se bo še naprej dalo lagodno živeti s trošenjem nezasluzenega. Iz take bistvene ugotovitve izhajajo sklepi, ki jih je sprejela Skupščina Gospodarske zbornice Jugoslavije na svoji aprilski seji, ko je obravnavala gospodarska gibanja na začetku letošnjega leta in ko je začrtala naloge zborničnega mehanizma v izvajanju letošnje ekonomske politike.

Svet beleži inflacijo z dvomestnimi številkami

Kot so ocenili gospodarstveniki v najvišjem delegatskem telesu jugoslovanske zbornice, beleži inflacija v številnih razvitih industrijskih državah v preteklem četrtletju stopnjo rasti, ki jo pišemo z dvomestnimi številkami, raven proizvodnje skorajda stagnira, investicijska dejavnost je izgubila zalet, pojavljajo se plačilni primanjkljaji velikih razsežnosti tudi v najbolj razvitih državah, obresti na izposojeni finančni kapital dosegajo 19% itd. Vendar kažejo izkušnje, da bodo razvite države, tako kot vedno, znale poiskati načine, kako pretežni del svojih bremen preveliti na šibkejšje partnerje, to je na dežele v razvoju, med katere sodi tudi naša država. To pomeni, da sploh ne gre več za to, ali se strinjamo ali ne s težnjami, da bi še bolj povečali dolgove, ki jih imamo v tujini in tekoči primanjkljaj plačilne bilance. Za kaj takega preprosto nimamo možnosti. Zadovoljiti se moramo z okvirji, ki jih ustvarjamo z izvozom.

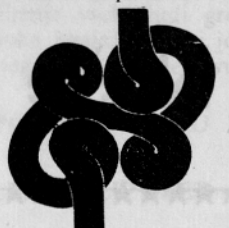
Problem cen ne moremo reševati z medsebojnim izsiljevanjem

Dinamične spremembe svetovnih cen, zlasti surovin in nafte, so že ustvarile in še napre-

ustvarjajo nevdržnost razmerij, ki jih izkazuje raven ustreznih domačih cen, kar bo treba kar najbolj nujno usklajevati. Poleg teh in drugih takih upravičenih zahtev po korekcijah pa smo priča tudi zelo velikim pritiskom na povečevanje drugih cen. Vendar pa se s takimi pritiski celotni dohodek ne more povečati, s tem se lahko doseže samo to, da ga eni jemljejo od drugih. S pospeševanjem domače inflacije postajamo nekonkurenčni na svetovnem trgu, kjer pa bomo morali biti veliko bolj aktivni, če nočemo ogroziti lastno reprodukcijo. Problemov cen ne moremo reševati z medsebojnim izsiljevanjem. Izhod je sam v tem, da organizacije združenega dela medsebojno povezane v reprodukcijskih celotah upoštevajo novi zakon o cenah iščejo in poiščejo rešitve na temelju objektiviziranih kriterijev za vzpostavljanje paritetnih razmerij med cenami.

V takih razmerah je naloga zborničnega mehanizma, da v organizacijah združenega dela kar najbolj spodbuja tako obnašanje v gospodarjenju, na katerega opozarja in ki ga določa letošnja resolucija: da več in bolje delamo, da varčneje razpolagamo z dohodkom, nekatere ambicije, ki niso nujne, pa prestavimo za pozneje.

Vendar pa so lahko prizadevanja in udejstvovanja v organizacijah združenega dela učinkovita le, če jih spremljajo in podpirajo ustrezni ukrepi tekoče ekonomske politike in če jih ustrezno v praksi spremlja izvajanje sprejetega samoupravnega gospodarskega sistema. Zato se mora zbornica udeleževati tako, da bo s svojimi predlogi in pravočasnim reagiranjem aktivno prispevala k uresničevanju sistema in ukrepov ekonomske politike.

Sklepi samoupravnih organov

DS TO lesna predelava »TOMAŽ GODEC«
Boh. Bistrica (11. 6. 1980)

1. Sklepi so v glavnem izvršeni in se potrdijo.
V veljavi ostane sklep
— o odpisu in odprodaji osnovnih sredstev.
Rok za realizacijo sklepa oz. objavo razpisa je 31. 7. 1980 — v kolikor se bo odprodaja OS vršila preko naše TO.
V kolikor se bo odprodaja OS vršila preko Lesnine, roka za realizacijo sklepa ne moremo postaviti.

2. Na podlagi zaključene 15-dnevne javne obravnave se potrdi predlog sistemizacije del in nalog »strugar I« (1) in »strugar II« (1) v oddelku za vzdrževanje in investicije s pripombo:

V kolikor se pokaže potreba po delih in nalogah »strugarja I« in bo zasedbo del in nalog na razpolago ustrezen kandidat, se sproži postopek za spremembo sistemizacije »strugarja II« v »strugarja I«.

Sklep velja od 1. 7. 1980 dalje.

3. Na podlagi zaključene javne obravnave se potrdi predlog organizacijskih sprememb:

— oddelka priprave proizvodnje
— kontrolne službe
— vzorčne delavnice in
— organizacije dela in nagrajevanja viličarjev
Sklep velja od 1. 7. 1980 dalje.

4. Ustrezna služba v kovinskem obratu naj izdelava obdobje I — V 1980 analizo normativov v obratu.

5. Na podlagi obravnave se potrdi investicijski program za rekonstrukcijo obrata ISO-SPAN.

6. Na podlagi obravnave samoupravnega sporazuma o obvezni lastni udeležbi pri pridobitvi stanovanjske pravice na družbenem najemnem stanovanju se člani DS TO strinjajo s pripombo Odbora za organizacijo, kadre in stanovanja, na 12. člen sporazuma in sicer da se doba vračila posojila skrajša z 10 na 5 let, ali pa naj se obrestna mera poveča na 6%.

Čistopis samoupravnega sporazuma se bo ponovno obravnaval in potrdil na enem od prihodnjih zasedanj DS TO.

7. V enoto prve pomoči se imenuje:
namesto tov. Arijana Metke — tov. MIKELJ Cvetka
namesto tov. Mencinger Darinke — tov. CESAR Marija

8. Poračun za I. kvartal 1980 se za dobavljeno hlodovino iglavcev v obdobju od 1. 1.—31. 3. 1980 opravi na doseženo povprečno ceno žaganega lesa iglavcev pri vseh lesno-predelovalnih TO, udeleženkah samoupravnega sporazuma.

Dosežena povprečna cena žaganega lesa iglavcev znaša za I. kvartal 1980 3.730,87 din za kub. m, ki daje po faktorju 2,15 (8. člen samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in o ureditvi osnov in meril za oblikovanje dohodkovnih odnosov) doseženo povprečno ceno hlodovine:

1.735,29 din (1.682,49 din cena hlodovine + 52,80 din združevanje za območno SIS gozdarstva)

9. Na podlagi obravnave se potrdi nov cenik dodatnih prevozov hlodovine, z veljavnostjo od 1. 6. 1980 dalje.

Obravnava in potrditev dogovora o cenah za prevoze hlodovine pa se zaenkrat odloži.

10. Potrdi se predlog cenika dviznih garažnih vrat:
DGV — 1 A 10.000,00 din/kom
DGV — 2 A 11.000,00 din/kom

Novo cene veljajo od 20. 5. 1980 dalje, uporabljajo pa se od 1. 6. 1980 dalje.

11. Predlog sistemizacije del in nalog v obratu ISO-SPAN se posreduje v 15-dnevno javno obravnavo.

12. Na podlagi prošnje Izvršnega sveta Skupščine občine Radovljica se sprejme sklep o sofinanciranju ceste Jereka—Koprivnik v višini 500.000,00 din.

14. Ugodno se reši prošnja Občinske konference ZSMS Radovljica za udeležbo dveh mladincev na republiški delovni akciji BOHINJ 80, s tem da se kandidate izbere med vajenci in štipendisti.

Za realizacijo sklepa zadolžena OO ZSMS TO.

15. Ugodno se reši prošnja tov. Rozman Marije za odobritev 5 delovnih dni izredno plačanega dopusta za opravljanje zaključnega izpita na dvoletni administrativni šoli.

16. Gasilskemu društvu Nemški rovt se na podlagi prošnje odobri razrez 8 kub. m hlodovine izven rednega delovnega časa.

17. Gasilskemu društvu Boh. Bistrica se na podlagi prošnje odobri materialno pomoč (65 kv. m servis plošč oz. drug ustrezen material — z ozirom na to, za kaj bodo material potrebovali).

18. Neugodno se reši prošnja Pašne skupnosti Srednja vas za finančno pomoč oz. pomoč pri reševanju vprašanja planšarstva s pripombo, naj se zadeva rešuje v okviru GKZ Srednja vas.

19. Z ozirom na novo organizacijo oddelka za vzdrževanje in investicije se ukine ena samoupravna delovna skupina v kovinskem obratu in se formira še ena samoupravna delovna skupina v oddelku za vzdrževanje in investicije.

20. Potrdi se predlog nabave osnovnih sredstev za oddelek priprave proizvodnje:

1 kom pisalni stroj OLYMPIA
1 kom računski stroj OLYMPIA
Nabava osnovnih sredstev se odobri namesto nabave miz, ki so zajete v planu investicij »A« za leto 1980 v vrednosti ca. 20.000,00 din.

21. Sprejme se sklep o odpisu in prenosu
1 kom čelilnika »Springer« iz TO »TOMAŽ GODEC« v TO Mojstrano.

22. Z ozirom na to, da komisija za spremljanje stabilizacije ni v skladu s 165. in 166. členom Pravilnika o delovnih razmerjih TO se sprejme sklep, da se komisija ponovno imenuje, v sledeči sestavi:

— Murovec Anton — predsednik
— Bijol Franc
— Odar Jože — OP

DS TO, lesna predelava REČICA (25. 6. 1980)

1. Sklepi zadnjega zasedanja so izvršeni. Ne izvajajo pa se sklepi v zvezi s stabilizacijskimi ukrepi, predvsem glede izkoriščanja delovnega časa, kar se bo obširneje obravnavalo na naslednjem zasedanju DS.

2. Igranje namiznega tenisa v sejni dvorani TO se do nadaljnjega prepove zlasti vsled neupoštevanja reda (igranje v copatah, igranje preko dovoljenega časa, onesnaževanje dvorane, uporaba telefona ipd.).

3. DS TO je obravnaval investicijski program in tehnološki projekt za izgradnjo kotlovnice na lubje v TO »Tomaž Godec« v Boh. Bistrici ter daje soglasje, da se k investiciji pristopi.

4. Proračun za I. kvartal 1980 se za dobavljeno hlodovino iglavcev v obdobju od 1. 1.—31. 3. 1980 opravi na doseženo povprečno ceno žaganega lesa iglavcev pri vseh lesnopredelovalnih TO, udeleženkah samoupravnega sporazuma.

Dosežena povprečna cena žaganega lesa iglavcev znaša za I. kvartal 1980 3.730,87 din za kub. m, ki daje po faktorju 2,15 (8. člen samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in o ureditvi osnov in meril za oblikovanje dohodkovnih odnosov) doseženo povprečno ceno hlodovine

1.735,29 din (1.682,49 din cena hlodovine + 52,80 dinarjev združevanja za območno SIS gozdarstva)

5. DS je obravnaval dogovor o cenah za prevoz hlodovine ter sprejel sklep da se dogovor za enkrat ne sprejme, ker je izvajanje zakona o temeljih sistema cen odloženo do 1. 1. 1981 obenem pa smatra, da je povišanje cen za 30% kot jih je odobril zavod za cene, v skladu z resolucijo o politiki cen.

6. Sprejme se SS o obvezni lastni udeležbi pri pridobitvi stanovanjske pravice na družbenem najemanju stanovanj s pripombo, da se v 12. členu SS spremeni doba varčevanja posojila z 10 na 5 let ali pa naj se obrestna mera poveča na 6%.

7. V 15-dnevno javno obravnavo se posreduje predlog za sistemizacijo novih del in opravil »krojilec furnirja na dolžino« v obratu vrata.

8. Potrdijo se novi oz. spremenjeni normativi v obratu vrata z veljavnostjo od 1. 7. 1980 kot so bili predloženi v obravnavo.

9. Potrjen je bil predlog OO ZSMS TO Rečica, da se Strgar Tanja udeleži v mesecu avgustu mladinske delovne akcije v Istri ter se ji za ta čas odobri izredno plačan dopust.

10. Iz sredstev za investicije, s katerimi TO razpolaga se nabavijo sledeča osnovna sredstva:

1. Za rekonstrukcijo lakirnice:
a) sušilnik s šobami dolžine 3 m
b) valjni transporter dolžine 5 m
2. 100 m valjčne proge 600/200 x 300 m
3. intervencijski agregat v slučaju izpada el. energije HONDA ET 4500

4. intervencijska potopna črpalka 4 kW

11. DS je bil seznanjen s predlogi ponudb elementov za sklepanje SS in vrednotenjem programov SIS za planško obdobje 1981—1985 ter zavzel stališče, da predloga kot je bil posredovan v javno obravnavo ne moremo sprejeti, ker ni v skladu z resolucijo, prav tako pa gospodarstvo takih obremenitev, kot jim jih nalagajo ti sporazumi, ni v stanju prenesti.

12. DS je proučil vlogo tov. Luskovec Alojza, v kateri zahteva, da se ga razreši kot člana in predstavnika TO Rečica v komisiji za vrednotenje zahtevnosti del in sprejel sklep, da je dolžan še nadalje ostati član te komisije, dokler izdelava kataloga del ne bo izvršena.

13. Za odprodajo in ocenitev osnovnih sredstev, katere so za TO neuporabne je DS imenoval komisijo v sestavi:

1. Lap Franc — predsednik
2. Zupan Pavel — član
3. Marolt Jože — član
4. Knaflič Zdravko — član
5. Železnikar Anton — član

Delo članov ZK v TO Tomaž Godec

Že v eni od prejšnjih številk Glasila sem napisal nekaj o zadanih nalogah članov ZK naše osnovne organizacije.

Delovni program je zelo obširen in zahteven in terja veliko prizadevanja prav v današnji umirjevalni situaciji.

Delo smo usmerili predvsem v izvajanje stabilizacijskih ukrepov. Le-te smo skupaj z ostalimi DPO v TO pregledali in se posvetovali, ker smo mnenja, da lahko prav delavci v TO ali DO največ prispevajo za ustalitev sedanjih neugodnih gospodarskih tokov, še zlasti pa delavci — komunisti, ki se zavestno in organizirano vključujejo v sedanja ustalitvena prizadevanja. Ko smo že pri gospodarjenju, lahko povem, da smo obravnavali zaključni obračun za prvo tromesečje, ki kaže pozitivno plat in se nadaljuje tudi sedaj v pozitivni smeri. Investicije niso bile pretirane in smo šli v pravo smer. Večja naglica bi morala biti pri zaključevanju začetih investicij. Več lastnih sredstev bi morali investirati v stroje, ne pa v dodatno zaposlovanje; ugotavljamo pa, da zaposlovanje stagnira.

Ne glede na vse pozitivne faktorje, pa bomo morali tudi v bodoče napeti vse sile, in se obnašati stabilizacijsko.

Na svojih sestankih ugotavljamo še sledeče: disciplina nikakor ne more doseči potrebne višine, odnosi do dela in medsebojni odnosi še niso skristalizirani. Vse gledamo preveč iz lahke plati. Povsod prevladuje še nekaka melanholija. Člani ZK bomo morali prvi stopiti iz vrste in dokazati z delom in osebnim zgledom, kako se mora delati. Istočasno bo potrebno še več angažiranja v organih upravljanja, posebno pa v delegatskem sistemu.

Opaža se, da so nekateri člani ZK preobremenjeni, gotovo število pa se izmika vsaki funkciji in delu. Ni dovolj, če plačajo le članarino. Od člana ZK se zahteva nekaj več, kar sem že omenil na začetku tega članka.

Če bomo hoteli slediti toku dogodkov, bomo morali zasledovati dnevne novice in razvoj, delati in se ideološko politično izobraževati.

JAKA

Inventivna dejavnost – korak k stabilizaciji našega gospodarstva

Splošni družbeni in samoupravljalni interes je, da postane novatorska in izumiteljska dejavnost, to je ustvarjalni odnos do dela, čimbolj množična in da se uveljavljata povsod od posameznega delavca do organizacije združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti.

To je bila vsekakor prevladujoča misel na posvetovanju o množični inovacijski dejavnosti, ki ga je 19. 5. 1980 v prostorih Ekonomske fakultete Borisa Kidriča v Ljubljani pripravil odbor Republiškega sveta ZSS za inventivno dejavnost.

Poleg nekaj sto strokovnjakov so se na posvetovanju, na katerem smo udeleženci počastili spomin na predsednika Tita, ki je bil velik pobudnik razvoja inovacijske dejavnosti in znanosti nasploh, sodelovali številni družbenopolitični delavci, med katerimi bi omenil predsednika Republiškega sveta ZSS Vinka Hafnerja in predsednika odbora za inovacijsko dejavnost pri svetu ZSJ Lazarja Zariča.

Smoter posvetovanja je bil predvsem opozoriti na nekatere pereča vprašanja v zvezi z razmerami v inovacijski dejavnosti, organiziranostjo in možnostmi nadaljnega razvoja oz. predstaviti nekatere uspešne rešitve dobro organiziranega dela na tem področju.

V preteklem obdobju smo na področju inovacijske dejavnosti dosegli nekaj pomembnih rezultatov, vendar je ostala vrsta nalog neresenih. Ker na tem področju nismo uspeli izkoristiti vseh zmogljivosti, moramo v obdobju preusmeritve naše razvojne politike nameniti vsemu temu več pozornosti. Sedanja stopnja našega gospodarskega razvoja zahteva tudi spremembo miselnosti. Poudarek ni več na fizičnem obsegu proizvodnje, ampak na uvajanju novih tehnoloških, organizacijskih in tržnih postopkov, ki povečujejo produktivnost in ekonomičnost dela. Domač in tuj trg nudi vedno bolj nove, kvalitetnejše in funkcionalnejše proizvode. Da bi ostali družbeno koristni in konkurenčni, moramo spremljati ta razvoj in posodabljati naše proizvode in storitve. To nam bo

uspelo le, če se bomo oprli na lastno znanje in skupna prizadevanja vseh delavcev združenega dela. Vsa ta prizadevanja pa morajo biti pravilno vodena in stimulirana.

Kljub temu, da smo že leta 1976 dobili družbeni dogovor o inovacijah in da so sindikati 1978 sprejeli stališča in priporočila za razvijanje in organiziranje množične inventivne dejavnosti, v organizacijah združenega dela ni bilo storjenega dovolj za večji razmah ustvarjalnosti. Kar polovica slovenskih delovnih organizacij ni inovacijske dejavnosti vključila niti v tekoče srednjeročne načrte. Vzrok za to so nedvoumno slabo razviti samoupravni družbenoekonomski odnosi, ki slabijo ustvarjalnost delavcev in njihovo odgovornost za smotrno gospodarjenje. Marsikje še niso povsem doumeli, da so prav inovacije med bistvenimi dejavniki, ki močno vplivajo na stabilizacijo gospodarstva in ki omogočajo z relativno majhnimi napori dosegati organizacijam združenega dela velike dohodke, izboljšati zunanjetrgovinsko bilanco itd.

Če pogledamo okrog po svetu, opazimo, da tudi sicer vloga inovacijskega znanja stalno narašča. Gospodarski prepad med razvitimi in nerazvitimi se veča kot posledica ne samo neenakomerne porazdelitve inovacijskega znanja, ampak tudi kot posledica neenako razvitih sposobnosti za ustvarjanje in še bolj za proizvodno uveljavljanje domačega inovacijskega znanja. Namesto da bi pri nas znanje kot proizvodno silo praktično vgradili v naš družbenoekonomski sistem, poskušamo to znanje vriniti v proces družbene reprodukcije predvsem subjektivno, s političnimi akcijami in s prepričevanjem o njegovem ključnem pomenu za večjo dohodkovno in izvozno usposobljenost našega gospodarstva. Verjetno bo potreben sistemski dogovor o drugačnih ekonomskih pravilih in mehanizmih za uporabo domačega inovacijskega znanja.

Združenemu delu je treba ponuditi metodologijo za ugotavljanje povečanega dohodka in za nagrajevanje inovacijske dejavnosti. V zvezi s tem je bilo na posvetovanju sklenjeno, da

bodo v najkrajšem času pripravljene vzorčni akti za inovacije. Prav tako pa bo Gospodarska zbornica izdala priročnik o nagrajevanju inovacij.

Inovacije pa se naj ne bi omejevale samo na tiste iz materialne proizvodnje, ampak naj bi bile orientirane tudi na druga področja organizacije dela, zaščitite pri delu in ne nazadnje marketing. Zavzemamo se za uvajanje marketinške miselnosti v inovacijsko dejavnost. Z drugimi besedami povedano: izhajamo s tržišča in se s proizvodom ter storitvami vračamo h kupcu. Če bodo vodilni kadri in inovatorji dojelni smisel marketinga, imamo več možnosti hitreje dohiti industrijsko razvite dežele. To bi pomenilo tudi uspešnejše vključevanje našega gospodarstva v mednarodno delitev dela ter izravnavo naše negativne zunanjetrgovinske bilance.

Za uspešnost inventivne dejavnosti mora biti izpoljenih več pogojev: strokovno znanje, teamsko delo in upoštevanje množičnih informacij. Najpomembnejši dejavnik je vsekakor strokovno znanje, ki pa v končni obliki zavisi od teamskega dela in upoštevanja informacij. Inovacijski procesi naj bi bili v nenehnem kontaktu z različnimi znanstveno-raziskovalnimi inštitucijami. Ljudje, ki delajo na inovacijah ali so na kakršen koli način povezani z njimi, pa morajo imeti določeno znanje o industrijski lastnini, o izumih in patentih itd. Pa tudi pri razpisih vodilnih delovnih mest za direktorje ali vodje razvojnih oddelkov bi bilo potrebno poleg ostalih pogojev vključiti tudi pogoje, da ima kandidat sposobnost za širjenje in vzpodbujanje inovacij.

Dosedanja praksa namreč kaže, da so v podjetjih, kjer so izpolnjeni ti pogoji, dosegli na področju inventivne dejavnosti večje uspehe. Poleg že omenjenega bi morala imeti vsaka organizacija referente za inovacije. To naj bi bil novi profil strokovnjaka, ki bi znal razvijati, organizirati, vrednotiti in varovati dosežke domače kreativnosti. Imenoval naj bi se »inovacijski inženir«. V zvezi s tem so na VTŠ v Mariboru že

pripravili program predavanja in inovacijskega področja.

Kot sem že omenil je važen element pri inovacijski dejavnosti upoštevanje množičnih informacij. Znanje človeštva, zbrano v strokovni, tehnični in znanstveni literaturi, je mogoče koristno uporabiti v dobro naše države in naših ljudi. Da bi se to uresničilo, so bili tudi pri nas ustvarjeni različni informacijsko-dokumentacijski centri (indok), katerih osnovni namen je zagotoviti strokovni javnosti popolne, kompletne, natančne in sprotne informacije. Pri tem more imeti uporabnik možnost zahtevati in tudi dobiti na vprašanje tudi primerno informacijo.

Dobro organizirana INDOK služba lahko bistveno razbremeni razvojno dejavnost, saj je mogoče z njeno pomočjo dvigniti startno osnovo takšnega razvojnega dela na raven, primerno času, kraju in potrebam. Istočasno pa je mogoče raziskovalce oborožiti z idejami in rešitvami drugih, preprečiti podvajanje raziskav ter na ta način omogočiti koncentracijo umskih zmogljivosti na bistvene probleme razvojnega dela. Nujna je povezanost z zunanjimi inovacijami v svetu, da ne bi razvijali nekaj, kar je v svetu že razvito.

Razvoj računalniške, mikrofilmske tehnike in telekomunikacijskih sredstev je pospešil sposobnost INDOK dejavnosti do takšne mere, da dejansko zadovolji potrebe uporabnikov na najkvalitetnejši način in za zmerno ceno. Pri tem pa velja opozoriti na preslabotno uporabo informacijskih sistemov. Za primer bom navedel kar našo DO LIP Bled. S pogodbo smo povezani z glavnimi informacijskimi centri: Gradbenim centrom Slovenije, Biotehniško fakulteto in Informacijskim centrom v Ljubljani. Vsi trije centri nam redno pošiljajo informacije z našega strokovnega področja. V ta namen vsake tri mesece pošljejo poročilo o vsem, kar je novega v lesni industriji oz. na našem področju. To poročilo dobi vsak, ki se v naši DO ukvarja z določenim tehničnim problemom oz. je na razpolago pri vodjih oddelkov. Vendar je bilo doslej pri nas bore malo odziva. Ali to pomeni, da smo preveč pametni ali nezainteresirani? Zavedati bi se morali, da se danes smatra pravočasna in kvalitetna informacija za tržno blago. Brez ustreznih informacij ni mogoče določati niti strategije tehničnih inovacij in proizvodnih programov niti ne ostalih funkcij poslovne in razvojne politike organizacije združenega dela.

Če sem že omenil vse pogoje, od katerih zavisi uspešnost inventivne dejavnosti, bi veljalo omeniti še nekatere negativne pojave, ki spremljajo inventivno dejavnost oz. kakšni naj bi bili preventivni ukrepi.

Eno izmed zelo razširjenih mnenj je, da naši vodilni delavci v gospodarstvu ne kažejo dovolj zanimanja za lastno raziskovalno in inventivno delo in se odločajo raje za nakup tujega znanja — licenc. Je že res, da je zdrav in selektiven pristop sodelovanja z inozemstvom nujen in pozitiven za naš nadaljnji razvoj, vendar je potrebno istočasno pospešeno razvijati lastne raziskave in inovacije, s katerimi bi postali enakopraven partner tujemu.

Zavist in nevoščljivost sta dva faktorja, ki najbrž ne vplivata dobro na tiste, ki se ukvarjajo z inovacijsko dejavnostjo. Žal

sta oba skoraj vedno prisotna. Njuna navzočnost je močno povezana s stimulacijo inovatorja. Pri tem pogosto nastanejo dileme, ali sploh gre za inovacijo, če jo je realiziral nekdo, ki sicer po službeni dolžnosti dela na tem področju.

Delovna dolžnost je v bistvu le opravljanje vseh tistih aktivnosti, ki jih od delavca pričakujemo. Te aktivnosti pa so jasno opredeljene v spisku delovnih nalog. Strokovni delavec mora dobiti program za svojo nalogo, imeti mora definirane cilje, ki naj jih doseže.

Če delavec delo uspešno opravi in doseže cilje, določene v nalogi, je to delo vsekakor delovna oz. službena dolžnost, če pa je njegova tehnična rešitev boljša, cenejša, izvedena hitreje in podobno, je to preseganje naloge inovacija, ki jo je treba odgovarjajoče obravnavati in nagraditi. Takšen delavec ima potem po členu 130. zakona ZD pravico do posebnega nadomestila v temeljni organizaciji.

Prav tako velja omeniti, da je že samo idejo potrebno nagraditi do 40% dokončne nagrade določene inovacije.

Žalostno je dejstvo, da večje inovacije pridejo v proizvodnjo le pod pogojem, če se njihovi avtorji odpovedo svojim pravicam — zlasti glede denarnih nadomestil in morajo zahteve takih avtorjev ponavadi reševati sodišča.

Razen tega je dosti primerov, ko najbolj usposobljenim strokovnim delavcem odrekajo možnost in pravico do sodelovanja, njihove stvaritve pa se upošteva le kot službena dolžnost.

Pogosto stoje vodstveni delavci ob strani in ne podpirajo množične inventivne dejavnosti ali pa so do sprejemanja domačih inovacij nezaupljivi itd.

Marsikje se zatakne pri nagrajevanju. Za posebna nadomestila se dostikrat smatra, da bremenijo sredstva za osebne dohodke drugih delavcev, čeprav dejansko čisti dohodek in osebni dohodek vseh delavcev z uporabljenimi inovacijami raste.

Vse take in podobne težave pa seveda ne bi smele voditi k zmanjševanju prizadevanj za vgrajevanje množične inventivne dejavnosti v združeno delo, ampak nam morajo služiti kot izkušnje in šola pri nadaljnjem delu in naporih za njen uspeh.

Delavce vseh struktur v v združenem delu je treba nenehno vzpodbujati k ustvarjalnosti, inovacijam, racionalizaciji itd. ob ustreznih motivaciji oz. stimulaciji ter nenehnem izobraževanju, ki je osnova tehničnih inovacij. Pri tem igra zelo važno vlogo informiranje delavcev o določenih inovacijah. Delavec mora pri svojem dohodku videti, koliko je za inovacijo prejel denarja. 10 inovatorjev lahko prinese podjetju toliko dohodka kot 10.000 delavcev. To je podatek, ki si ga velja zapomniti.

Če imamo pred očmi, da je razvoj na vseh področjih združenega dela pogoj za našo nadaljno socialistično, samoupravno rast in neodvisnost, potem je inovacija, ki vključuje razvojne napore od začetne izvirne misli v raziskovalnem in množičnem ustvarjalnem delu preko načrtnega raziskovanja v izbrani smeri do prenosa dosežkov v proizvodno in družbeno prakso, temeljna dejavnost napredka in še en korak k stabilizaciji našega gospodarstva.

Dobran P. Ribič

Sortirna lopa za žagan les v TO Rečica
S smotrnimi preureditvami bo tudi delo na skladiščih znosnejše (foto Ažman)

Zapiski iz seminarja za tajnice

(NADALJEVANJE)

Če se ozremo po pestri paleti najrazličnejših poklicev pri nas, potem lahko ugotovljamo, da vsako delo in opravilo zahteva zrelega človeka, da je vsak poklic bolj ali manj fizično naporen. Prav zanimive so besede znanstvenika Edisona, ki je dejal: »Delo je osebno zadovoljstvo.« Če je takšnega zadovoljstva v človeku zelo malo, potem delo ni v redu opravljeno.

Tov. Rasberger — dipl. oec. nam je na seminarju v aprilu v zelo zanimivih besedah opisal lastnosti, kakršne naj ima tajnica v neki delovni organizaciji.

Seznanjati se mora z organizacijskimi predpisi, samoupravnimi akti podjetja. Poznati mora navade svojih sodelavcev, ki so nadrejeni ali podrejeni. Seveda je zunanja urejenost tudi važna. Tajnica naj se stalno izpopolnjuje v znanju, dajati mora razne pobude in predloge svojim sodelavcem. Na delo naj hodi z občutkom odgovornosti. Mora biti natančna in snažna. Prav je, da se tudi zaveda občutka lojalnosti v delovni organizaciji. Točnost in dober spomin sta tudi dva važna faktorja pri osebnih lastnostih tajnice. Pri njenem vsakodnevem delu je pomembna prijaznost in pravilen human odnos do ljudi ter dostojanstvo. Kratek, rezen odgovor, kadar je šef v odsotnosti »ga ni!« ne daje kaj posebnega vtisa.

Pomembna je tudi lastnost o čuvanju poslovnih skrivnosti. Vsak človek ima svoj značaj, tako so zelo različne izrazne posebnosti človeka. Sposobnosti so dedno pogojene, v različnih letih so drugačne. Že po naravi proti koncu človekovega življenja pešajo. Tako sposobnost kot tudi človekova inteligenca pešajo z leti.

Na tem seminarju nam je profesor M. Hrovat govoril tudi o dimenziji ter dinamiki osebnih lastnosti tajnice.

Dobro vemo, da za različne ljudi veljajo ocene kot npr.: muhav, opravljen, bahav, dober, vesel, s podobnimi izrazi slikamo naše najbližje.

Dimenzijska lestevica ima osebnostne lastnosti od najnižje do skrajne stopnje. Naslednji primer je zelo zanimiv: nekdo je v službi zelo gospodovalen ter osoren, doma pa je nasprotno zelo umirjen.

Tako so lastnosti oseb zelo gibljive — dinamične. Vpliv na to imajo okolje, čas, situacije, v katerih se znajde človek. Naša razpoloženja se kažejo v afekti. Pri opisovanju osebnosti tajnice govorimo tudi o nepristnosti, katera se deli v **igranje vloge, fasado ter masko**. Tajnica igra svojo vlogo v družbenem življenju, s fasado si nadene lepše poteze tudi pri govorjenju (pričara nasmeh na obraz, tudi če je slabe volje). Maska zakriva grde poteze v razpoloženju. Če je to moralno — rekli bi, da je. To je pač za dobro razumevanje in zdravo kolektivno življenje potrebno. Da se razumemo s sodelavci, moramo zakriti v sebi marsikaj.

Spoznati človeka zahteva daljše obdobje. Po eni sami osebnostni lastnosti ne moremo oceniti človeka kot ce-

lotno osebnost. Zelo nepravilno je oceniti človeka po obleki, obrazu ali celo po očeh. Več vtisov si moramo nabirati o človeku, to iz govora, gibanja, mimike ter dela, marsikaj spoznamo.

Beseda »tajnica« izraža misel, da mora znati in čuvati poslovne skrivnosti. Marsikatero novico sliši, koliko bo lahko povedala? Od nje naj bi izvedeli le tisto, kar ne bo narobe za ime in ugled delovne organizacije. S kulturnim nastopom in urejeno zunanostjo bo vsaka tajnica uspela v svojem delu.

Skratka, tajnica naj bo dobrovoljna, kajti stranke kaj hitro opazijo nervozo. Seveda

ima dosti psihičnih naporov, delo zahteva dosti koncentracije.

V njenem strokovnem znanju naj bo: pasivno znanje srbohrvatskega jezika in poznavanje enega tujega jezika. Pravopis naj dobro pozna. Tudi pravno naj bo podkovana, posebno v poznavanju samoupravnih splošnih aktov v delovni organizaciji. Njeno mišljenje naj bo zrelo in kritično.

Njene delovne naloge so povezane z reševanjem različnih situacij, zato naj ohranja svoje delovne navade in jih stalno izpopolnjuje.

VESNA (se nadaljuje)

Težave s prevozom delavcev na delo

Težave s prevozom na delovno mesto je vprašanje, ki ga delavci TO Mojstrana niso obravnavali enkrat, pač pa skoraj na vseh sestankih delovnih skupin, pa tudi na sestankih delavskega sveta TO. Vendar problem še ni rešen.

V naši temeljni organizaciji je zaposlenih 59 delavcev in od teh se jih ne vozi le sedemnajst. Mojstrana sploh ni tako oddaljena od Hrušice ali Jesenic, saj je le dobrih 15 minut vožnje z avtobusom; toda nobenega razumevanja ni, da bi prevoze organizirali tako, da bi tisti, ki se vozijo v Mojstrano, ne prihajali na delo zjutraj že ob 5.35 uri in nazaj iz Mojstrane šele ob 14.30 uri.

Velikokrat smo se že dogovarjali z Viatorjem, da bi za LIP in KO-OP v Mojstrani organizirali lokalni avtobus, pa smo vsakokrat naleteli na nerazumevanje, ali pa so nam postavili kot pogoj dodatna denarna sredstva, ki si jih prav gotovo ne moremo privoščiti.

Zelo žalostno je, v času, ko se borimo za čimboljše delovne pogoje delovnega človeka, gledamo vse to s križem rok in si mislimo, da bo že bolje. Vsi pa nismo tega mnenja. Treba bo vseeno nekaj ukreniti. Delavcem, ki se na delo vozijo, bo potrebno omogočiti boljše pogoje, pomagati pa bodo morali tudi tisti, ki imajo svoj dom blizu delovnih mest. S. Z.

Skladišča gotovih izdelkov moralo biti tako prirejena, da se ti ne poškodujejo in da je skladišče kar najbolj izkoriščeno

(foto Ažman)

Mladinske delovne akcije

Letošnje leto je v Bohinju organizirana republiška delovna akcija, »Bohinj 80«. Mladinci bodo sodelovali pri izkopu kanalizacijskega omrežja. Mladinska delovna akcija bo potekala od 1. junija dalje, in sicer v štirih izmenah po 21 dni. V vsaki izmeni bo od 80 do 100 mladincev — brigadirjev, ki bodo nastanjeni v Mladinskem domu. Na tej akciji bo organizirana tudi mladinska politična šola Edvard Kardelj, tečaji za prvo pomoč, radio-amaterje, voznike motornih vozil, foto tečaj in planinska šola, športna srečanja, kjer bodo vključeni mladi iz vse občine, kulturne in kulturno-zabavne prireditve ter obrambni dan kot obliko usposabljanja mladih na področju SLO in DS.

Naša naloga je, da brigadirje sprejmemo v našo sredino z vso pozornostjo in gostoljub-

jem, da jim popestrimo prosti čas in pritegnemo k aktivnemu vključevanju v vse oblike usposabljanja na MDA, da jih seznanimo z našo bogato kulturno dediščino. Brigadirjem je potrebno nuditi tudi ustrezno zdravstveno službo v naselju in sanitarne ter higienske preglede hrane in bivalnih prostorov.

Mladinska delovna akcija »Bohinj 80« je prava republiška delovna akcija v naši občini.

Konstituirana bo tudi Skupščina MDA, ki bo sestavljena po delegatskem sistemu in ta skupščina naj bi bila najvišji organ MDA Bohinj 80.

Želimo, da bi se tudi naši mladinci udeleževali raznih udarnih dnevo in prijateljsko sodelovali z brigadirji tudi na drugih področjih.

Jelka

Radioklub Pokljuka Gorje

V nedeljo, 27. aprila 1980 je bil v dvorani doma TVD Partizan Gorje občni zbor gorjanskega Radiokluba. Občnega zbora sta se poleg 17 članov kluba udeležila tudi predsednik sveta Krajevne skupnosti ter predsednik KK SZDL Gorje.

Na zboru smo najprej slišali poročilo o dosedanjem delu Radiokluba, ki ga je podal predsednik kluba tov. Mulej Franc. Obenem se je zahvalil vsem, ki so karkoli pomagali društvu. Finančno poročilo je podala blagajničarka, poročilo o poslovanju kluba pa je podal predsednik nadzornega odbora. Zatem smo izvolili nov izvršni in nadzorni odbor kluba. V novi odbor so bili v glavnem izvoljeni mladi člani kluba, ki so se odlikovali z prizadevnostjo in resnostjo. Za predsednika pa je bil ponovno izvoljen tov. Mulej Franc.

Sprejeli smo tudi program dela za prihodnje, ki ga je podal predsednik. Najprej je

vse člane opozoril na pomembnost Radiokluba tako v okviru — povezovalje mladih, širjenje tehnične kulture, sodelovanje pri pripravah SLO kot v morebitni vojni oziroma ob drugih katastrofah, ko bo nujno potrebno vzdrževanje zvez.

Tako se bo v prihodnje organiziralo več predavanj o SLO, predavanje o »LOVU NA LISICO«. Izvedena bosta tečaja za operaterje, 4 tečaji za konstruktorje ter 4 tečaji za »LOV NA LISICO«. Prav tako bo organiziranih več srečanj, izletov ter pohod v okviru KS. Pripravili pa naj bi tudi tekmovanje »LOV NA LISICO«. Sodelovali pa naj bi tudi na raznih drugih tekmovanjih. Z veseljem pa bodo v svoje vrste sprejeli vse, ki se želijo spoznati s tehniko radijskih valov, radioamaterstvom, tehniko ozvočenja ter drugimi zanimivimi deli v društvu. Pa tudi vse tiste, ki bi radi posredovali znanje mladim članom, bi radi sprejeli medse.

TONI

Prijateljski stiki med Kemično tovarno Podnart in TO Podnart

Na pobudo direktorja Kemične tovarne Podnart tov. Kolarja je bilo v petek 23. 05. 1980 v Kemični tovarni Podnart prijateljsko srečanje med predstavniki Kemične tovarne Podnart in LIP Bled — TO Podnart. Srečanja so se obojestransko udeležili predstavniki OO ZK, mladine, sindikata, delavskega sveta ter direktorja. Namen srečanja je bil, da se kot sosedje pobje spoznamo tako po vrsti in načinu dela kot tudi po družbenem življenju v obeh podjetjih.

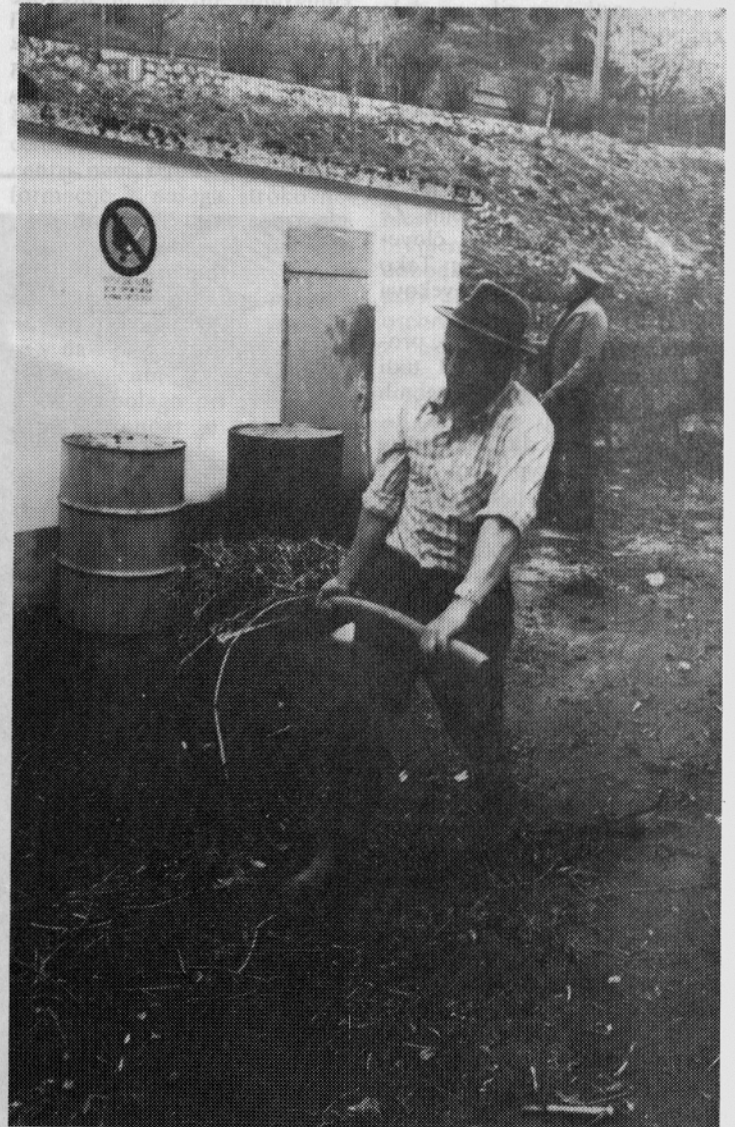
Po prijaznem sprejemu so nas najprej povabili v sejno sobo, kjer so nas seznanili z njihovo proizvodnjo, organizacijo in poslovanjem pa tudi s problemi, ki so nastali z uvedbo stabilizacijskih ukrepov. Predstavniki družbenopolitičnih organizacij pa so nas seznanili z zelo visoko kvalifikacijsko strukturo zaposlenih, saj skoraj nimajo nekvalificirane delovne sile, veliko pa imajo zaposlenih z višješolsko in visokošolsko izobrazbo.

Zatem so nas povabili v novo zgrajeno kuhinjo, kjer so nam pripravili manjšo zakusko, potem pa so nas popeljali po tovarni, kjer smo lahko videli veliko zanimivosti pri njihovih tehnoloških procesih. Razkazali pa so nam tudi novo zgrajen obrat, v katerem se je našlo mesto tudi za prijetno izdelano sindikalno sobo. Čas je kar prehitro minil in poslovili smo se z njihovo obljubo, da se odzovejo našemu povabilu v naši TO. V skoraj istem sestavu smo se v sredo 11. 06. 1980 zbrali v sejni sobi TO Podnart. S karakteristikami delovne organizacije LIP Bled je goste najprej seznanil direktor tov. Globočnik. Zatem so si gostje ogledali skladišče žaganega lesa, žagalnico, predelavo in zabojarno. Na koncu pa so v naši menzi okusili še specialitete naše kuhinje.

Ugotovili smo, da so bili ti stiki zelo koristni. Upam pa, da niso bili zadnji, saj jih lahko razvijamo na različnih področjih.

TONI

Uspešna očiščevalna akcija v TO Rečica

////////////////////

Dopisujte v Glasilo

Ljudje se branijo kreditov – ne morejo jih vrniti

Občina Radovljica je že nekaj let pobratena z občino Brus v južni Srbiji, saj so med vojno prav na tem območju preživljale leta zadnje vojne številne slovenske izseljene družine — med drugim tudi iz radovljiške občine. Štiki so prijateljski, saj se ne da opisati, kakšne pozornosti, pomoči so bili deležni Slovenci, ki so prišli v Brus brez vsega. Bili so kot resnični bratje, bili so kot spoštovani in nadvse dobrodošli gostje in čeprav so Srbi med vojno imeli tako zelo malo, so s Slovenci delili vse: posteljo, mizo, jih sprejeli pod varno streho. Izseljeni Slovenci te gostoljubnosti ne bodo nikdar pozabili in ne da se je povrniti, kajti takšna humanost, takšno človekoljubje in takšno bratstvo je najvišja vrлина in največja človeška vrednota.

Samo Slovenci, ki so bili v Srbiji, natančno vedo, koliko požrtvovalnosti in koliko odrekovanja je bilo treba, da so vsi preživeli, da povrh vsega Slovenci sploh niso trpeli, da so jih srbski bratje branili in ščitili povsod, skrivali pred krvoločnim četniškim terorjem. Številni mladi srbski fantje in moške so iz Brusa odšli v partizane že v začetku vojne, da bi se borili proti okupatorju, proti domačim izdajalcem — padali so in žrtvovali svoja življenja, tudi zato, da so branili izseljene slovenske družine.

Te dobre ljudi, ki smo jih ob nedavnem obisku pri nas pozdravili z »dobrodošli, dobrotniki slovenskega naroda«, pa je 18. maja letos doletela izredna nesreča.

V petih srbskih občinah se je 18. maja, ob devetih zvečer stresla zemlja, v katastrofalnih treh sunkih, ki so si sledili v presledku po pol ure. Epicenter potresa je bil prav v občini Brus,

ki šteje 58 naselij, ki so nekatera tudi do dvajset kilometrov oddaljena od prvih poti in cest. Do tja je mogoče priti le s konjem, zato komisije za oceno škode niti do danes niso mogle popisati vseh poškodb na hišah in objektih, ki jih je porušil katastrofalni potres.

Ljudje po vaseh pripovedujejo: »Bilo je kot sodni dan. Po prvem sunku smo stekli na polja in travnik, pri drugem je strahovito grmel, s hribov se je rušilo kamenje, zemlja, peklenški trušč je prinesel še tretji sunek. Tedaj se je vse podrlo, nismo vedeli, kaj se dogaja, samo vpili smo in preplašeni čakali, kaj bo. Kot da bi sunek prihajal z juga, kot da bi strahotna moč hotela vse hiše tja gor proti Kopaoniku odnesti! Bilo je strašno, nikdar ne bi več hoteli doživeti česa podobnega!

Tako ljudje v Đerekarih, v Blaževu in številnih okoliških vaseh danes prebivajo zunaj, na poljih, otroci imajo pouk pod šotori, kjer je vse hladno in vlažno. Vreme ni prizanesljivo, neprestano dežuje, s hribov pritiska kljub poletju hlad in mrz. Ljudje pa morajo delati na poljih, kajti s tem se preživljajo: občina Brus je ena izmed sedmih najmanj razvitih občin v Srbiji, saj je od 24.000 prebivalcev zaposlenih le 2.000, narodni dohodek na prebivalca pa znaša komaj 36 odstotkov od povprečnega srbskega narodnega dohodka. Kmetijstvo in živinoreja sta razdrobljena, ljudje pridelajo le toliko, da se preživijo: po izračunih delajo od jutra do mraka za 4 stare tisočake na dan. Prav zdaj pa morajo skopi zemlji — kajti čez dva meseca bo tu hladno in na Kopaoniku sneg — iztrgati tistih nekaj kilogramov krompirja, zelja,

prav zdaj, ko je še čas. Ne bi mogli zidati novih hiš, četudi bi imeli s čim, kajti za njihovo življenje je skromni pridelek najpomembnejši. A zidati nimajo s čim, kajti pomoč prihaja tako počasi, da je prav osupljivo: še šotorov jim primanjkuje, kaj šele gradbenega materiala, kaj šele strokovnjakov, ki bi povedali, kje in kako graditi in popravljati. Povrh vsega pa se še neprestano trese in hiše se neprestano rušijo.

Boleče te stisne pri srcu, ko gledaš ruševine, ko vidiš, da so ljudje, ki so bili do zdaj navajeni takšne skromnosti, zdaj brez vsega, da zdaj nimajo ničesar več. V Đerekarih, kjer namerava občina Radovljica z enodnevnim zaslužkom vseh zaposlenih postaviti montažni vrtec, je vse porušeno. Predsednik krajevnih skupnosti Momir Milisavljević je kratek, je jednat: »210 gospodinjstev imamo, vsi trpijo, najbolj tam gor, v tistih oddaljenih vaseh, kjer prebivajo sami stari in onemogli ljudje. Ne morejo, nimajo moči, da bi gradili, kako naj jim pomagamo, kako do njih spraviti material, ko ni ne cest in ne poti?«

»Vzemite kredite,« pravim. Namenjeni so jim krediti po 2 odstotni obrestni meri in na petnajst let odplačila.

»Ne moremo,« mi odgovarja Momir, mi odgovarjajo vsi vaščani po številnih vaseh. »Ne moremo, ker jih nikakor ne bi mogli vrniti. Ljudje nimajo razen dohodka od pridelka domala ničesar.«

»Kar vzemite, boste že enkrat vrnili, ni važno,« vztrajam, kajti smilijo se mi ljudje, ki jim je potres vzel domala vse, kar so imeli.

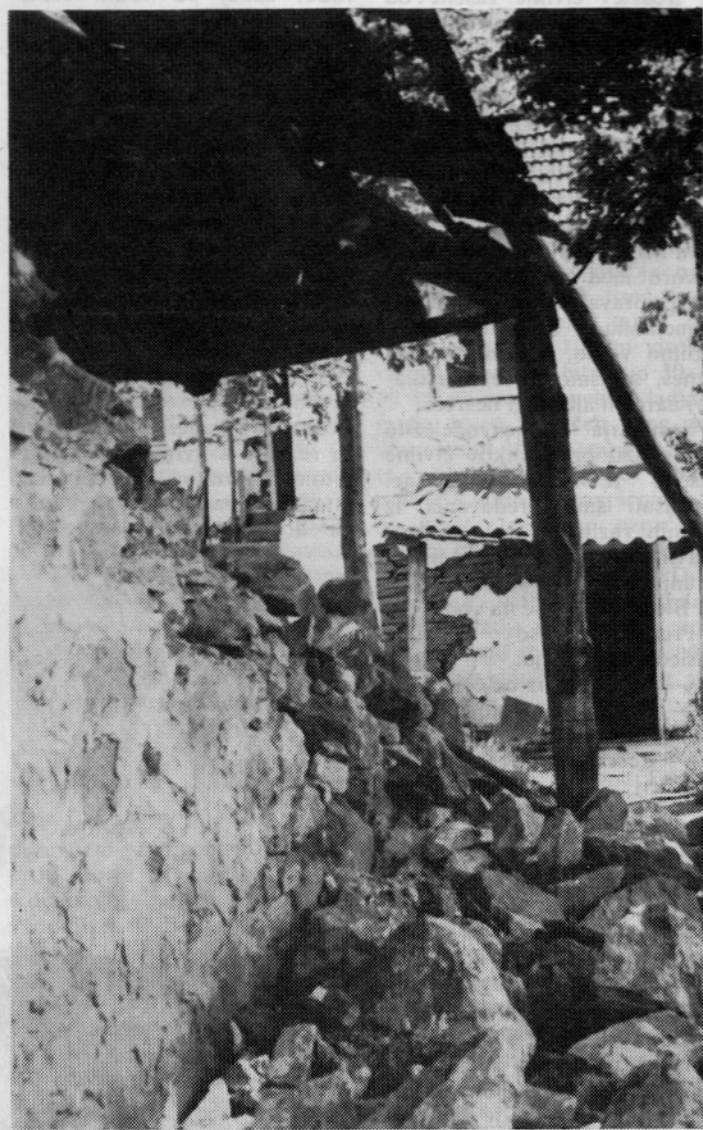
Osuplo me pogledajo, počasi odkimavajo — sram me je! Ti ponosni ljudje pod Kopaonikom ne bodo družbi vzeli ničesar, kar ne bi mogli vrniti. Presenečena sem, osupla — 40 odstotkov ljudi je odvrnilo, da kreditov ne morejo vzeti, pa za karkoli bi jih že porabili.

Te ljudi moraš doživeti, ob teh ljudeh ti je tako hudo in britko. Tako nesrečni so, tako sami in onemogli. Ne vem, kaj naj bi, kako naj jim pomagam. Sključeno jih poslušam in za povrh vsega mi Momir v vasi Đerekare stisne roko z besedami: »Hvala, drugarice, da ste nas vsaj vprašali, kako smo, kako živimo. Hvala!«

Povsod podobna slika: pri Miti nad vasjo Blaževu, ki kot hribovski kmet nima več ne hiše, nima ne dveh gospodarskih poslopij, ostala mu je le svinja. Kar šestnajst kokoši je pokopala streha, zanj so veliko pomenile. Zdaj spi zunaj in ne ve, kako bo pozimi. Prizadet je tako, da zdaj v taki bolečini že joče ne več.

Kako šele hudo je naprednemu in premožnemu kmetu daleč daleč proč od poti. Na ramenih je znosil cement in opeko, da si je sezidal največjo in najlepšo hišo v vasi, zdaj je prišla komisija in jo označila z rdečo barvo: podreti! Sekula Vučkojučič se je zrušil v onemoglosti in glasno jokal, zdaj ne joče več. Zdaj se zaveda, da bo na stara leta spet nosil material nekaj kilometrov daleč, v obupni bolečini ima še toliko vztrajnosti, da pravi: »Če jo sezidam, novo hišo, prisežem, da bo vzdržala enajst stopinj!«

Otroci v Blaževu so pod šotori, njihova lepa in velika nova šola se je zamajala v temeljih. Poleg nje pa so Marlesove hiši-

Takole se je vse podrlo

ce, ki jim ni bilo nič: ljudje zdaj zaupajo le montažni gradnji, posebno Marlesovi, saj so se te majhne hišice korenito držale.

Občina Brus tako po vojni doživlja svojo največjo nesrečo, občina, ki ima toliko oddaljenih vasi in toliko starega prebivalstva je še bolj v težavah. Morali bi jim pomagati, morali bi jim hitro pomagati, kajti zima se skokovito bliža. Do zdaj so dobili okroglo 400 starih milijonov dinarjev iz republiškega sklada, od delovnih organizacij, posameznikov, škoda pa je ogromna. Dobili so tudi nekaj materiala, vendar občutno premalo, potrebovali bi znatno več: še posebno material, šotore, odeje. Občina Radovljica je zbrala 150.000 dinarjev in jih takoj poslala (občinski proračun), na radovljiškem zbirnem računu pa je še 25 starih milijonov.

Med tistimi, ki so bili izseljeni v Srbijo, pa je do konca junija nakazal na bruški žiro račun le Damjan Slabe iz Škofje Loke, nekdanji izseljenec.

Pomagajmo po svojih močeh Brusu — poleg enodnevnega zaslužka — tem dobrim ljudem, ki med vojno niso niti vprašali, ki so med vojno le vse dali. Pomagajmo jim zdaj, ko so nesrečni, pokažimo solidarnost, neizmerno bodo hvaležni. Sami so preveč ponosni, da bi prosili, preveč pošteni, da bi vzeli kredite, ker jih ne morejo vrniti.

Žiro račun radovljiške občine za Brus: Ljubljanska banka za pobrateno občino Brus: 51540 — 849 — 682 ali neposredno Brusu: račun solidarnosti opštine Brus, Srbija 61930 — 789 — 632.

Darinka Sedej

Iz gozdov Titovi mladini

Tak je bil moto partizanskega večera — mitinga, ki je bil dne 15. 6. 1980 organiziran v dvorani doma TVD Partizan v Gorjah. Na njem je sodelovala skupina borcev iz NOB, ki je prepričljivo zapela in deklamirala venček narodnih in umetnih pesmi. S svojo pripovedjo iz življenja v I. svetovni vojni ter z deklamacijo Gregorčičeve pesmi je navdušil 93-letni starček France iz Slovenske Benečije. Poleg pesmi in recitacij pa ni manjkalo tudi humorja.

Oddajo je povezoval napovedovalec Tine Skubic iz Ljubljane, na harmoniki pa je skupino spremljal Anton Birtič, vodja ansambla Beneški fantje. Žal pa je bila udeležba skromna, čeprav je bilo o nastopu izobešenih precej vabil.

S precej ciničnim prizvokom je v začetku pozdravila publiko ena izmed udeleženk nastopajočih: »Na nocojšnjem mitingu manjkajo tisti, ki niso občutili grozot vojne...«

Toni

Nova hiša, potrebna sanacije

Delavec našega kolektiva državni prvak v smučarskih tekih

Po nekajletnem malo opaznem sodelovanju smučarjev tekačev Smučarskega kluba Bohinj je naša vrsta tekmovalcev v letošnjem letu dosegla nekaj razveseljivih rezultatov. V našem klubu imamo ponovno zastopstvo dokaj dobre ekipe pionirk in pionirjev, posebej pa velja omeniti mladince Mirka Lapajneteta, učenca 3. letnika poklicne kovinske šole v Radovljici, v učnem razmerju je v TO »TOMAŽ GODEC« Boh. Bistrica.

Tekmovati je začel pred 6 leti kot mlajši pionir. V tem času je dosegel nekaj dobrih rezultatov, od katerih je bil najboljši uvrstitev na 4. mesto na prvenstvu SRS v lanskem letu. V letošnji zimski sezoni pa je s svojimi uspehi dokazal, da je perspektivni tekmovallec, ki mu velja v bodoče posvetiti še več pozornosti. Saj je dosegel na Istiničevem memorialu v Žlebeh 3. mesto, na državnem prvenstvu v Sarajevu 1. mesto in na mladinskem finalu jugoslovskega smučarskega pokala v Žabjaku 1. mesto.

Da perspektivni tekmovallec dosega dobre uspehe, je potrebno veliko treninga in trdne volje ter tudi razumevanja kolektiva. Obseg treningov se je v zadnjih letih zelo spremenil. Večja popularnost in množičnost smučarskega teka je dala tudi več dobrih tekmovalcev. Tekmovalcev pride do vrhunskih rezultatov le v dobrih pogojih in ob dobro zasnovanem planu treningov. Trenirati mora načrtno vse leto in do tekmovalnega obdobja mora opraviti najmanj 5 tisoč pretečenih kilometrov.

To pa terja veliko prostega časa, ki je pogojen tudi z razumevanjem delovne organizacije. Prav to slednje je v precejšnji meri pripomoglo k letošnjim uspehom Mirka Lapajneteta, saj mu je DS TO odobril 1 mesec izrednega dopusta za treninge in aktivno udejstvovanje na tekmovanjih. Sodelavci pa smo bili z njim vred ponosni in se veselili njegovih uspehov.

ZM

Mali kotiček

Delovnemu kolektivu LIP Bled

Tudi letos smo četrti razredi z Bleda, z Boh. Bele in iz Ribna odšli v mesecu juniju v šolo v naravi. To nam je omogočilo predvsem vaše podjetje, ki nam je nudilo prijeten dom v Seči pri Portorožu. Delovni kolektiv LIP Bled je z razumevanjem ugodil naši prošnji in nam svoj počitniški dom odstopil že drugo leto. S tem uresničujemo povezavo šole z okoljem v katerem živimo.

V šoli smo se učili o Slovenskem Primorju, o težki borbi za naše slovensko morje. Prvič v zgodovini smo Slovenci postali gospodarji našega, čeprav ne velikega morja. Spoznali smo kraje ob slovenski obali, ki so napravili velikanski razvoj po drugi svetovni vojni v naši socialistični družbi. Ogleдали smo si koprsko luko, pomorsko mesto Piran, industrijsko in turistično mesto na polotoku, Izolo in turistični kraj Portorož. V akvariju v Piranu smo videli mnogo morskih rib, razne vrste ježkov, školjk, drugih morskih živali, morskega psa, morsko mačko in električnega

skata. Ob vašem počitniškem domu, za nekaj dni našem, pa smo spoznali zimzelene rastline.

Svoje znanje iz plavanja pa smo izpopolnjevali v zunanjem in notranjem bazenu hotela Bernardin. Pomerili smo se tudi v plavanje in prvaki so dobili lesene medalje.

Nad vse zanimivo pa je bilo življenje v domu. Tam smo se dobro počutili. Naši želodčki so bili dnevno napolnjeni s samimi dobrotami. Ob večernih urah pa smo se igrali razne družabne igre. Ob koncu tedna smo tudi zaplesali, čeprav malce nerodno.

Večerni mir se je razlil po pokrajini. V tišini je bilo kdaj pa kdaj slišati nežne melodije, ki so prihajale iz Portoroža. Tedaj smo tudi mi začutili utrujeno telo in v belih posteljah je naša misel splavala daleč, daleč... Pomislili smo na naše drage, pa tudi na tiste, ki dnevno stojite za brnečimi stroji in s svojim požrtvovalnim delom ustvarjate otrokom lepo otroštvo in srečno bodočnost.

Lepo je bilo in z veseljem se bomo spominjali dni, ki smo jih preživel s tov. učiteljicami in s tovariši v vašem domu ob našem slovenskem morju.

ZA VSE VAM PRISRČNA HVALA!

Učenci 4. razr. Osnovne šole Bled.

Lipov dom

Tovarna LIP z Bleda, v Seči krasen dom ima, četrta dva razreda sta teden v njemu bivala.

Od doma je prav lep razgled, nič ti ne služi daljnogled. Ob domu rastejo drevesa, med njimi lepa je cipresa.

Prijazni upravitelj nas s hrano je oskrboval, kot vsak dober gostitelj, se tudi on je rad smejal.

Hrana je bila odlična, vsaka soba zelo lična, tovarišice naše so poučevale in za red skrbele, da ne bi žoge naše v okna priletele.

Kneževič Jarko
4. a razr. — Bled
Rečiška 25

Šola v naravi

V nedeljo, 8. 6. 1980 smo se z avtobusom pripeljali do doma LIP v Seči. Tam smo se namestili. Bilo je deževno vreme in nismo mogli na sprehod. Dobili smo enolončnico za kosilo, pozneje pa še večerjo. Po večerji smo se gugali in kmalu odšli spat. Imeli smo že vse postlano, zato smo se umili. Zaspali smo. Zjutraj je deževalo. Vstali smo ob pol sedmih. Ko smo se umili in pospravili je bil dober zajtrk. Potem smo se šli kopat v notranji bazen hotela Bernardin. V njem je bila topla voda. Z avtobusom smo se odpeljali do postaje, potem pa smo do doma krenili peš. Čakalo nas je kosilo, potem pa smo imeli počitek, zopet malico in večerjo. V torek in naprej do konca tedna je bilo lepo vreme. Vsak dan smo se hodili kopat. Enkrat smo se peljali z ladjo od Bernardina do kampa v Seči. Ogleдали smo si tudi soline. V sredo smo se odpeljali v Koper in si ogleдали nekatere znamenitosti in pristanišče. V petek smo bili v Piranu, kjer smo si ogleдали staro cerkev, morsk akvarij in pomorski muzej. V soboto smo večkrat šli v bazen. Imeli smo tudi prireditve v zahvalo kuharicam, upravniku in čistilki. Vsi učenci smo nastopali, nekateri več, drugi manj. Po prireditvi je bila razglasitev najboljših plavalcev. Zatem je bil prosti ples. Spat smo šli pozneje kot ponavadi. V nedeljo smo se pripravili za odhod.

Po kosilu nas je avtobus odpeljal na grad Socerb. Z njega je lep razgled na Trst in okolico. Odpeljali smo se na Bled. Pred šolo so nas čakali starši in odšli smo domov.

Polda Zdenka 4. b
Osn. šola prof. dr.
Josipa Plemlja, Bled

Na morju

Letos smo šli v šolo v naravi. Bili smo v Seči pri Portorožu, stanovali pa smo v domu LIP. Tu smo imeli lepo sobo z balkonom. V njej sem bila še z dve-

ma sošolkama. Jedli in učili smo se v prostorni jedilnici. Ker smo jedli dobro hrano, smo imeli dovolj moči za plavanje in skakanje okrog doma. Po večerji smo se igrali razne igre. Zadnji večer smo imeli proslavo. Nastopali smo, na koncu pa smo imeli še ples. Čez dan smo se hodili kopat v Bernardin. Po kosilu smo imeli počitek. Takrat smo se igrali razne igrice.

Imeli smo tudi dve poučni ekskurziji. Šli smo v Piran in v Koper. V Piranu smo si ogleдали akvarij in pomorski muzej. V Koprju pa pokrajinski muzej, stare stavbe, luko Koper.

Zadnji dan smo ostali v domu. Dopoldne smo pospravili stvari v kovčke. Okoli dvanajstih je prišla skupina, ki je bila v domu za nami. Vstopili smo v avtobus in se odpeljali domov. Ko smo prišli na Bled, smo veseli pripovedovali, kaj smo doživeli. Vsi pa smo kazali tudi rjavo barvo, ki smo jo dobili na morju.

Irena Gogala 4. b
Osn. šola prof. dr.
Josipa Plemlja, Bled

Šola v naravi

V nedeljo, 8. junija smo se v deževnem vremenu odpeljali proti morju, kjer smo imeli en teden šole v naravi. Bivali smo v domu LIP Bled, ki stoji na hribčku v Seči. Od tam je lep razgled na bližnjo okolico. Največ časa smo porabili za kopanje. Kopat smo se hodili v notranji bazen hotela Bernardin. Najbolj smo bili veseli, ko je po dveh deževnih dnevih posijalo sonce in smo se lahko kopali v bazenu na prostem. Poleg kopanja smo imeli še pouk in poučne ekskurzije. V Piranu smo si ogleдали pomorski muzej in morsk akvarij ter mesto samo, ki je še posebej zanimivo zaradi ozkih ulic in bogate zgodovinske preteklosti.

V Koprju smo obiskali muzej, kjer hranijo razne zgodovinske predmete in si ogleдали našo luko.

Z nami je bila tudi tovarišica biologinja, ki nam je povedala veliko zanimivega o sredozemskem rastlinstvu. Spoznali smo nove, za marsikoga še neznane, rastline: oljko, figo, žuko, cipreso, rožmarin, oleander, artičoko, žavbelj in murvo. Ogleдали smo si tudi soline. Včasih smo ob večerih imeli družabne prireditve.

Poleg naših tovarišic in učiteljev plavanja ter kuharic, ki so nam kuhale najboljšo hrano, je bil z nami tudi upravnik doma. Bil je zelo prijazen. Večkrat nam je povedal kakšen izmišljen dogodek. Govoril je, da nas ponoči obiskujejo palčki in nekega večera se je za domom res pojavil palček. V palčka je bil preoblečen naš sošolec Sašo.

Dnevi so kar prehitro minili, saj so vsi, ki so bili z nami, poskrbeli, da smo šolo v naravi preživel lepo.

Mojca Kobal 4. b
Osn. pola prof. dr.
Josipa Plemlja, Bled

Luka Koper

V šoli v naravi smo napravili več poučnih ekskurzij. Najzanimivejša pa je bila ekskurzija v Luko Koper in ogled mesta Koper.

Za vstop v luko smo morali dobiti skupinsko dovolilnico, ker je luka sama že carinska cona.

Po drugi svetovni vojni se je luka Koper razvila v veliko luko. Začeli so jo graditi leta 1956. 23. maja 1957 je bila zgrajena. Morje so poglobili 8—10 m. Vsako leto luko opremljajo z novo mehanizacijo in v njo so doslej vložili že 200 milijard dinarjev.

V luki Koper lahko pristane 11 velikih čezoceanskih ladij. Ladja mora prijavit pristaneč. Zelo važna je njena dolžina. Nekatere ladje so dolge čez 40 m. Sidro čezoceanske ladje tehta 3—5 ton. Največja nosilnost ladje je 80 tisoč ton. Ladje so zgrajene tako, da lahko preseka 100 m visoke valove. Vozijo s hitrostjo 30—40 km na uro. Na velikih ladjah je na trupu označen krog, ki ima v sredi vodoravno črto. Do te vodoravne črte se lahko potopi v vodo. V navpični vrsti na koncu trupa so označene rimske številke od IX—XXXII. Tudi te so nas zanimale. Dobili smo ustrezno pojasnilo. Globina ladje se računa v nogah. 1 noga je 34 cm. IX nog je 3 m 6 cm, XXXII nog pa 10 m 88 cm.

V koprski luki še nimajo bencinske črpalke, kjer bi ladje lahko natočile gorivo. Ladje, ki imajo pre malo nafte za plovbo, morajo iti ponjo v Trst. V kratkem pa bodo bencinsko črpalno zgradili v luki Koper.

V koprski luki je zaposlenih 1700 delavcev, ki letno raztovori in natovori 2.100.000 ton tovara. Raztovarjanje in natovarjanje je mehanizirano.

Videli smo:

1.) paletni sistem — Na velikih deskah žerjavi dvignejo tovor z ladje ali na ladjo.

2.) kontejnerski sistem — Žerjavi dvignejo kontejnerje na ladjo. Na njo naložijo do 1500 kontejnerjev.

3.) roro sistem — V trup ladje nalože 155 kamionov s tovorom in šoferjem vred. Ravno takrat so natovarjali ladjo Scandinavia, ki jo imamo v najemu. Jugoslavija ima v najemu 7 takih ladij.

Luka ima 340.000 kv. m odprtih skladišč in 166.000 kv. m zaprtih skladišč.

V luki imajo:

1.) skladišča za sadje, to so hladilniki in celice za dozorevanje in razkuževanje južnega sadja,

2.) skladišča za sipski tovor, za pšenico, razna druga žita, sladkor, cement,

3.) skladišča za tekoči tovor, predvsem za nafto.

4.) skladišča za les, ki ga uvažamo iz Centralne Afrike (tik, ebenovina, sandalovina, mahagoni). V Koprju je primerno podnebje za sušenje eksotičnega lesa.

Prav takrat pa so raztovarjali banane. Ponudili so nam kar nekaj kartonov zrelih, rumenih banan. Izdatno smo se okrepčali. Vsak pa jih je še lahko vzel s seboj, kolikor jih je mogel. Še dva dni smo mislili na luko Koper, saj so nam kuharice v domu pripravile iz njih okusno sadno solato.

V luki so nam še povedali, da bodo prav kmalu raztovarjali banane po tekočem traku v skladišča. Za banane v skladiščih pa je najprimernejša temperatura +6°C. Pri tej temperaturi ostanejo sveže in ne počrniijo.

Mnogo smo videli in izvedeli o naši slovenski luki. Morje je res veliko okno in široka cesta v svet. Polni novih spoznanj smo se vrnili v Sečo.

Jarko Kneževič
4. a razr. Bled
Rečiška 25

Na Taležu v letu 1944

Komur je znana okolica Radovljice in Ribnega, je verjetno obiskal izletniško točko na Taležu. Talež leži na s smrekami poraščenem pobočju Jelovice, nad desnim bregom Save Bohinjke med Radovljico in Ribnem.

Na Talež vodi dobra makadamska cesta, do tega kraja pa se pride iz Radovljice, Podnarta, Kroke in Kamne Gorice. Na Taležu je na lepi razgledni točki postavljena planinska kočča, od tu pa se nudi prelep razgled na Karavanke in vso blejsko kotlino. Od tod dalje vodi še cesta v osrčje Jelovice in na Vodiško planino, kjer stoji znan planinski dom.

Spomin nam seže nazaj v čas narodno-osvobodilne borbe. Tod tedaj še ni bilo cest, vodili so le kolovozi in partizanske steze. V tistih viharnih časih so po pogorju Jelovice vodile številne partizanske poti, iz gorenjske strani čez Jelovico na Primorsko in nazaj.

V juliju 1944. leta so kmetje pospravljali seno na obronkih Jelovice. 10 minut hoda nad Tafležem, na Kodraščici je taborila skupina Gorenjskega odreda, ki je štela okoli 40 borcev. Ti so prevzeli nalogo, da so iz gorjanskega, blejskega in radovljiškega področja sprejemali nove borce in prenašali vso potrebno opremo in hrano za partizane preko Jelovice na Primorsko.

Ta karavelska skupina je imela v svojem sestavu tudi igralsko skupino, ki je štela približno deset članov. Kulturni referent je bil Ferdinand Mohor-Nande. Le-ta je zrežiral partizansko igro — satiro Gospod Lisjak. Ost satire je bila naperjena proti vsem, ki se še niso mogli odločiti na katero stran bi se obrnili v času vojne. Igro so uprizorili na nedeljsko popoldne na Kodraščici. Poleg partizanov, članov VOS in drugih terencev, kar jih je bilo takrat na Jelovici, so prišli domačini iz Ribnega in radovljiškega področja. Kulturniki in aktivisti iz Ribnega so prinesli s sabo vse potrebne obleke in rekvizite. Takšnih prireditev je bilo kasneje še več, npr. v »Ameriki« — južno od Taleža.

Po tej prireditvi se je našlo izdajalsko dekle, ki je bila v igri soudeležena, povedala je o partizanih gestapu v Radovljici. Zgodaj zjutraj so prihrumele oborožene horde. Taborišče borcev NOV je ostalo prazno. Partizani so vedeli, da bodo Nemci rinili navzgor proti Jelovici, zato so se zvito umaknili navzdol proti Savi. Noč, ki je bila vedno prijateljica in zavetnica partizanom, je prinesla spremembe. Nemci so se odpeljali nazaj v dolino, partizani pa so se umaknili v bivališča na Jelovici.

Jože Ambrožič

Kadrovske novice

STANJE ZAPOSLENIH V MESECU MAJU 1980

	delavcev	učencev v poklicnih lesnih šolah
TO TOMAŽ GODEC		
BOHINJSKA BISTRICA	474	8
TO REČICA	310	8
TO MOJSTRANA	56	2
TO PODNART	77	
TO TRGOVINA	26	
DSSS	90	
	1033	18

Rodili so se:

Tončki KUNSTELJ (DSSS)
— hči
Anton REPE (TO Podnart)
— sin
Jožici in Pavlu ODAR
(TO Tomaž Godec) — hči
Bogotu MEDIŽEVCU (TO
Tomaž Godec) — hči

Poročili so se:

ČANČAR Mara (TO Rečica)

Glavni in odgovorni urednik: Ivan Robič, tehnični urednik: Nada Frelj, člani: Branko Sodja, Franc Mencinger, Andrej Trojar, Branko Urh, Miro Kelbl, Anton Repe, Samka Zukič, Ciril Kraigher in Marija Urankar.

Zahvala

Ob boleči, nenadni in mnogo prezgodnji izgubi dragega moža in očeta

ANTONA PFEIFER
Polančevega Tončka

se iskreno zahvaljujemo vsem članom kolektiva LIP Bled, posebno pa članom TO »TOMAŽ GODEC« Boh. Bistrica za izražena sožalja in podarjeno cvetje. Zahvaljujemo se tudi govornikom ob odprtem grobu, pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki ste ga tako polnoštevilno pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Minka, hčerka Bogdana in sin Tomo

Nemški rovt, 21. junij 1980

Iz raziskovanj o vesolju

V zgodovini vesoljskih raziskovanj so znanstveniki in vsi tisti, ki se ukvarjajo z zvezdami v vesolju že naredili precejšnji korak. Poleg Lune, Marsa so odkrili zanimive podatke o Jupitru. B. Smith je vodja znanstvene ekipe, ki zavzeto preučuje vse skrivnosti, s katerimi je obdan ta planet. Jupiter obdaja obroč, debel okoli 30 km. Priprava Voyager 1 ga je posnela le v ugodni situaciji, ko je bila sonda oddaljena od Jupitra 1,2 milijona km.

Skupki oblakov obdajajo Jupiter v gosti gmoti. Iz česa je obroč okoli njega je še neraziskano. Jupiter obdajajo tudi tri lune: Io, Ganimed in Kalisto. Domnevajo, da se na tej luni dogajajo močni erozijski procesi. Tu je tudi najmočnejše vulkansko delovanje med vsemi planeti našega Sončnega sistema, vulkanske izbruhe lahko primerjamo z našimi na Zemlji.

Zelo zanimiva je tudi Jupitrova luna Ganimed (premer je 5120 km), kjer je v jedru tako imenovani topli led, ki pod pritiski lahko nastane.

Jupiter sestavljajo naslednje kemične snovi: metan, amoniak, možna sta tudi vodik in voda. Ta planet je znan po sevanju. To je gotovo še iz časa nastajanja planeta.

Najbolj zanimiva pa je vsekakor velika rdeča pega, za katero menijo, da je ključ do globljih in toplejših plasti tega planeta.

Za letošnje leto predvidevajo potovanje Voyagerja 2 proti temu planetu, morda bo ta pot v neznanu prinesla marsikaj novega v svetu neznanega vesolja.

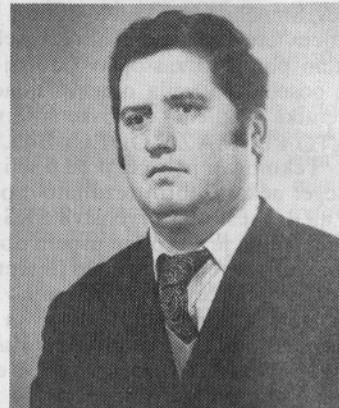
Vesna

V slovo sodelavcema

Mileni Bernik

Ko smo prejeli novico o njeni tragični smrti, tej novici sprva nismo mogli verjeti. Mlada, stara 28 let je legla v prezgodnji grob in to prav v času, ko si je pričela ustvarjati svoje lastno družinsko življenje. V naši sredini je delala več kot 11 let, vsi smo jo prav dobro poznali. Bila je dobra delavka, skromna po svojem značaju, nesebična in tovariška do svojih sodelavcev. Svoje delo je opravljala v zadovoljstvo nas vseh in prav zaradi njenih vrlin je ne bomo pozabili.

Pfeifer Antonu

Tragična in žalostna smrt nas je pretresla tudi ob njegovi izgubi. Omahnil je pod težo svoje usode, mlad in ustvarjal, star komaj 38 let. Ne moremo se iznebiti misli, da ga ni več, saj je bil med nami, delal in ustvarjal skoraj 16 let. Željan poklicnega znanja se je usmeril v kovinsko stroko, končal poklicno šolo, svoje znanje pa je še dopolnil z dokončanjem delovodske šole. To pridobljeno znanje in večino je kot mehanik, sedaj pa kot izmenovodja v Kovinskem obratu rad strokovno in tovariško prenašal med svoje sodelavce. Žal mu to zdravje večkrat ni dopuščalo v taki meri, kot bi to lahko, če bi bil zdrav. Njegovi sodelavci ne bomo pozabili našega skupnega tovariškega življenja, z lepo in pametno besedo prepletenege.

OBEMA smo hvaležni za delo, opravljeno v našem kolektivu. Njiju sicer ni več med nami, toda uspehi so ostali in ti nas bodo spominjali nanju.

Gradnja stanovanjskih blokov na Jaršah (foto Kraigher)